

Bestuur Faunabeheereenheid Noord-Holland
t.a.v. mevrouw N. van Grinsven
Spaarne 17
2011 CD HAARLEM

Kopie aan: Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Noord-Holland

Telefoonnummer: 088 - 888 66 66
Faxnummer: 088 - 888 66 60

Datum: 17 juli 2020

Referentie: NH/AM/MvD/20.043

Betreft: **Provinciaal kader met betrekking tot ganzen en faunaschade**

Geacht bestuur, geachte mevrouw Van Grinsven,

Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van het concept-Faunabeheerplan 'Ganzen Noord-Holland 2020-2026' van de Faunabeheereenheid Noord-Holland. LTO Noord maakt, mede namens het HAJK, de Agrarische Collectieven, Boeren in Actie Noord-Holland, de Nederlandse Melkveehouders Vakbond en de Nederlandse Akkerbouw Vakbond, graag van de gelegenheid gebruik om onze zienswijze met betrekking tot het voornoemde concept-Faunabeheerplan kenbaar te maken.

Om meteen maar met de deur in huis te vallen: het concept-Faunabeheerplan kan niet op onze instemming rekenen. In het voorliggende plan komt u zelf tot de conclusie dat de streefstanden en streefwaardes in de komende beheerperiode niet behaald zullen worden zolang het beheer onveranderd blijft en beperkt wordt door voorwaarden. Op voorhand geeft u vervolgens aan dat de benodigde populatiereductie ondanks optimalisatie niet haalbaar is doordat er geen mogelijkheden zijn voor verdere verruimingen van het bestaande beheer. U acht het daarmee uitgesloten dat, met inachtneming van de in het concept-Faunabeheerplan opgenomen beheermogelijkheden, de provinciaal vastgestelde streefwaarden worden behaald.

Het bovenstaande is voor ons onverteerbaar. Wij beseffen ons terdege dat de Faunabeheereenheid bij het opstellen van het Faunabeheerplan rekening heeft te houden met de door de provincie Noord-Holland opgelegde kaders. Maar deze kaders zijn niet toereikend en bieden geen perspectief voor doelrealisatie. Zeker na de brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Noord-Holland d.d. 4 juni 2020 met daarin de kaders voor nieuw provinciaal ganzenbeleid, waarin de streefwaarden nog worden gerespecteerd maar waarin geen extra instrumenten worden aangereikt om tot populatiereductie te komen, is ons vertrouwen in het provinciaal faunabeleid tot onder het nulpunt gedaald. Te meer omdat de provincie ook de rekening van haar gevoerde natuurbeleid (soortenbescherming, aanleg nieuwe natuur) bij de agrarische sector wil leggen door verhoging van het eigen risico naar 20% bij ganzenschade. De afkeuring van dit beleidsvoornemen hebben wij bij zowel Gedeputeerde Staten als Provinciale Staten onder de aandacht gebracht en is bij uw bestuur bekend. Met betrekking tot dit laatste voelen wij ons door uw bestuur bijzonder gesteund doordat ook u de afkeer over het beoogde provinciale beleidskader heeft uitgesproken.

Voor de agrarische sector heeft met betrekking tot het ganzenbeleid één zaak prioriteit: terug naar de streefwaarden/streefstanden in 2005 zoals op 24 mei 2014 is besloten door de provincie Noord-Holland. Als dat doel is gerealiseerd is in Noord-Holland sprake van een beheerbare populatie die in overeenstemming is gebracht met de draagkracht van het gebied. Pas als dat doel is bereikt kan van agrarische ondernemers verwacht worden dat ze effectief maatregelen

kunnen nemen om faunaschade te voorkomen. Met de huidige omvang van de ganzenpopulatie is dat laatste geen optie en is het dweilen met de kraan open.

Om de vicieuze cirkel met betrekking tot het huidige ganzenbeleid en -uitvoeringskader te doorbreken is een grote koerswijziging noodzakelijk. Het voortgaan op de huidige weg is geen optie. Die weg is doodlopend. De op 24 mei 2014 door de provincie Noord-Holland vastgestelde doelstelling om terug te gaan naar de streefwaarden/streefstanden in 2005 moet centraal staan. Alle bij het ganzenbeheer betrokken partijen moeten die doelstelling respecteren, verankeren in het (uitvoerings)beleid van hun organisaties, er vervolgens naar handelen maar belangrijker nog het beschikbaar stellen van instrumenten/(juridisch) kader om te kunnen handelen!

Met inachtneming van het voorgaande kunnen wij niet instemmen met het voorliggende Faunabeheerplan 'Ganzen Noord-Holland 2020-2026' wat op voorhand aangeeft dat het bereiken van de provinciaal vastgestelde streefwaarden uitgesloten is. Wij zijn van mening dat het bestuur van de Faunabeheereenheid een plan moet uitwerken dat wel toereikend is om het gewenste doel te halen. Als daarvoor nieuw beleid noodzakelijk is of bestaande afspraken moeten wijken dan zij dat zo. Het is nu van belang dat de oogkleppen bij bevoegde gezagen af gaan en er eindelijk wordt ingezet op doelrealisatie. Als we het iedereen naar de zin willen maken, behalve de agrarische ondernemers, zal de ganzenschade alleen maar toenemen met als gevolg een fors groeiende kostenpost voor de agrarische ondernemers en grote ecologische schade (inclusief vervuiling) in de natuurterreinen. Om die reden het dringende verzoek aan het bestuur van de Faunabeheereenheid om het oog op de bal te houden en bij de provincie Noord-Holland middels een nieuw op te stellen Faunabeheerplan 'Ganzen Noord-Holland 2020-2026' aan te geven wat er de komende zes jaar nodig is om ganzenpopulatie terug te brengen tot het schadeniveau van 2005.

Enkele zaken die wij met het oog op de aangegeven grote koerswijziging van belang achten zijn:

1. Werkbaar en juridisch houdbaar wettelijk kader voor beheer en schadebestrijding

Het is van belang dat er een werkbaar en juridisch houdbaar kader komt voor het uitvoeren van beheer en schadebestrijding van (overzomerende) ganzen. Zeker om in te kunnen ingrijpen in/om de natuur- en Natura 2000-gebieden. Het is bekend dat ca. 80% van alle ganzenschade wordt aangericht in/om de natuur- en Natura 2000-gebieden. Het ontbreken van een werkbaar wettelijk kader om in te kunnen grijpen maakt beheer en schadebestrijding in deze gebieden vrijwel niet mogelijk met als gevolg dat er grote economische en ecologische schade wordt aangericht aan landbouw en natuur. Vooral door de standganzen. Om een grote stap te zetten naar de streefwaarde 2005 is een dergelijk werkbaar en juridisch houdbaar kader, die de juiste instrumenten aanreikt voor beheer en schadebestrijding in en vooral ook om de natuur- en Natura 2000-gebieden, een must.

2. Opschorten winterrust

Het opschorten van de winterrust totdat de ganzenpopulatie is teruggebracht naar de streefwaarden/streefstanden 2005 (grauwe gans) is noodzakelijk. Om dat doel daadwerkelijk te kunnen bereiken is het van belang om jaarrond (dus zomer en winter) aan beheer en schadebestrijding te kunnen doen. Het opschorten van de winterrust is ook altijd onderdeel geweest van de in 2014 gemaakte afspraken op het moment dat de afgesproken streefwaarden/streefstanden 2005 niet bereikt zouden worden.

Gericht afschot tijdens schadebestrijding draagt van alle beheermethoden voor het grootste deel bij aan de populatiereductie. Het is van belang om deze maatregel gedurende het gehele jaar, behoudens in de rustgebieden, te kunnen inzetten. Als de gewenste, en door alle partijen onderschreven, doelstelling is bereikt kunnen zo mogelijk nieuwe afspraken worden gemaakt om de populatie op de streefwaarden/streefstanden van 2005 te houden. Op dat moment kan ook worden beoordeeld of de winterrust een functie heeft bij het beheer van de populatie of juist contraproductief werkt.

Bovendien bevat de ganzenpopulatie in de winter ook nog eens een groot deel standganzen! De besparing van vrijgave van verjaging met afschot in de winter op agrarisch land buiten de rustgebieden is evident: volgens gegevens uit het concept-Faunabeheerplan is 2/3 van de schade die als totaal geregistreerd staat in de winterperiode veroorzaakt door grauwe ganzen die hier blijven. Ergo: fors lagere schadelasten zijn het directe gevolg van opheffen van de winterrust buiten de rustgebieden. Ook kan in het verlengde van verjaging buiten de rustgebieden effectief worden ingegrepen op aan reproductie deelnemende grauwe ganzen. Deze wijze van beheer en schadebestrijding is niet alleen effectief (voorkomen broedsuccessen) maar voorkomt ook dat op een later moment een grotere ingreep noodzakelijk is.

3. Bovengrens populatie in rustgebieden

Voor de populatieomvang van ganzen in rustgebieden wordt een bovengrens gehanteerd. Deze bovengrens wordt bepaald door de draagkracht van de rustgebieden. Als deze bovengrens wordt overschreden kan worden ingegrepen. Zo wordt voorkomen dat rustgebieden al vroeg in de winterperiode geen voedsel meer bevatten en de ganzen gaan foerageren bij agrarische ondernemers buiten de rustgebieden. Ook kan het handhaven van deze bovengrens ertoe bijdragen dat andere (natuur)doelstellingen (o.a. habitatrichtlijn, vogelrichtlijn, biodiversiteit) gerealiseerd kunnen worden. Met betrekking tot dit laatste adviseren wij voorts om een onderzoek uit te voeren naar het realiseren van de afgesproken natuurdoelstellingen in combinatie met de overbevolking van de Natura 2000-gebieden door ganzen.

4. Niet inheemse ganzen

In een nieuw Faunabeheerplan moet worden onderkend dat brandganzen, kolganzen, exoten en nijlganzen geen inheemse diersoorten zijn. Ze zijn weliswaar beschermd maar richten aantoonbaar en terugkerende schade aan rondom hun verblijfgebieden. Bovendien ontnemen zij andere gewenste soorten als de grauwe gans leefruimte en voedsel waardoor de schadedruk toeneemt en er niet voldaan wordt aan de uitgangspunten van een duurzaam beheer binnen hun verblijfsbiotopen. Gevolg hiervan is schade bij agrarische ondernemers en een afname van de biodiversiteitsdoelstellingen. Als zodanig kunnen deze soorten tot de afgesproken streefwaarden/streefstanden worden gereduceerd.

5. Inzet beheerteams

Het populatiebeheer wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door vrijwilligers met een jachtakte, terreinbeherende organisaties en agrarische ondernemers. Alleen voor de ruivangsten worden beroepskrachten ingezet. Zoals al eerder is aangegeven draagt afschot voor het grootste deel bij aan de populatiereductie. Om die reden achten wij het van belang dat, naast de vrijwillige jagers, ook beroepskrachten worden ingezet. Deze schadebestrijders werken nauw samen met de vrijwillige jagers en vallen onder regie van de wildbeheereenheden.

6. Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Zoals eerder aangegeven is het van belang dat alle bij het ganzenbeheer betrokken partijen hun verantwoordelijkheid nemen om de ganzenpopulatie tot de gewenste omvang (streefwaarde 2005) terug te brengen. Partijen die in gebreke blijven moeten via een 'provinciale aanwijzing' de opdracht krijgen om alsnog uitvoering te geven aan een populatiereductie. Geeft een partij hieraan geen gehoor dan heeft de provincie het mandaat om deze uitvoering tot stand te brengen.

We zijn graag bereid om over deze zienswijze, inclusief de aangedragen suggesties naar een nieuwe werkelijkheid voor beheer en schadebestrijding van ganzen, met u in overleg te treden. Een gezamenlijk uitgangspunt zou moeten zijn een Faunabeheerplan met draagvlak van alle betrokken partijen en met instrumentarium om het gewenste doel te realiseren.

Hoogachtend,

Nico Verduin
voorzitter LTO Noord Regio West

Deze zienswijze is goedgekeurd en draagt mede steun van de volgende vertegenwoordigers van agrarische belangenorganisaties in Noord-Holland:

Agrarische Collectieven Noord-Holland: Marian Merkelbach

HAK: Joost Ruijter

Boeren in Actie Noord-Holland: Jack Rijlaarsdam

NMV: Ron Stuyt

NAV: Jan van 't Hul